



AGENCIJA ZA KONTROLU I OBEZBJEĐENJE
KVALITETA VISOKOG OBRAZOVANJA - PODGORICA

Primljeno:	02.08.2021		
Org. jed.	Naziv:	Područje:	Vrijednost:
	02-607/21-43/NO VP		

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O AKREDITACIJI STUDIJSKOG PROGRAMA "Konzervacija i restauracija" master studije (Naziv studijskog programa)

Odlukom Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja (u daljem tekstu Agencija) br.02-607/21-2/24P od 13.05.2021.godine, imenovana je Komisija za sprovođenje postupka akreditacije navedenog studijskog programa u sastavu:

1. doc. dr Tatjana Burzanović, Fakultet za dizajn i multimediju, Univerzitet Donja Gorica, predsjednica
2. mr Marina Radulović, Samostalni umjetnik, članica
3. Prof. dr. sc. Branko Matulić, Umjetnička akademija, Sveučilište u Splitu, član
4. doc. mr Sanja Dragutinović Komatina, Fakultet primenjenih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu, članica
5. Izv. prof. art. Alen Novoselec, Akademija likovnih umjetnosti, Sveučilište u Zagrebu, član

Komisija je imala zadatak da razmotri zahtjev *Fakulteta likovnih umjetnosti, Univerziteta Crna Gora*, za akreditaciju predmetnog studijskog programa, master studija "**Konzervacija i restauracija**" ostalu relevantnu dokumentaciju, te da na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja, dostavi Agenciji izvještaj o ocjeni kvaliteta studijskog programa, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima.

Komisija je detaljno proučila zahtjev za akreditaciju studijskog programa master studija "**Konzervacija i restauracija**", kao i drugu priloženu dokumentaciju. U cilju neposredne provjere činjeničnog stanja, Komisija će posjetiti Fakultet likovnih umjetnosti, Univerziteta Crna Gora i upoznati se o ukupnim uslovima za realizaciju osnovnih studija, u dogovoru sa koordinatorom Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, ukoliko se ukaže potreba za isto.

U skladu sa gore navedenim, a na osnovu odredbi Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG”, br. 44/14, 52/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17,55/18, 3/19, 17/19 i 47/19), kao i Pravilnika o postupku akreditacije studijskog programa, sadržaju i obliku sertifikata o akreditaciji („Službeni list CG”, br. 096/20 od 24.09.2020), Komisija je Agenciji podnijela Izvještaj o akreditaciji studijskog programa "**Konzervacija i restauracija**" dana 30.07.2021. godine.

I OPŠTI PODACI

Naziv ustanove: Univerzitet Crne Gore

Naziv organizacione jedinice: Fakultet likovnih umjetnosti

Naziv studijskog programa: Master Konzervacija i restauracija

Nosilac studijskog programa: Fakultet likovnih umjetnosti

Vrsta studijskog programa: akademske master studije

Naučna oblast: Interdisciplinarni studijski program „Master Konzervacija i restauracija“

Način organizacije nastave: klasična

Nivo kvalifikacije koji se stiče završetkom studijskog programa: Visoko obrazovanje VSS

Stručni naziv koji se stiče po završetku studijskog programa: Master Konzervacija i restauracija

Predviđeno vrijeme trajanja studijskog programa: studijski program osnovnih studija traje 2 godine

Broj ECTS kredita: 120 ECTS kredita

Broj studenata planiranih za upis: 8

II OCJENA ISPUNJENOSTI STANDARDA

Komisija je u ocjeni ispunjenosti standarda i njihovih kriterijuma za eksternu evaluaciju ustanove koristila sljedeće kriterijume za ocjenjivanje:

- *Eliminacioni kriterijum za ocjenjivanje* u slučaju kada neispunjavanje standardi kriterijuma uslovljava negativana kreditacioni stav – odbijanje zahtjeva za akreditaciju;
- *Potrebni kriterijum za ocjenjivanje* u slučaju kada standard ili njegovi kriterijumi nijesu ispunjeni, ali se process akreditacije i realizacija studijskih programa mogu nastaviti i ako kriterijum može biti ispunjen u period koji je određen preporukom komisije.

Komentar obavezno sadrži preporuku za unaprjeđenje kriterijuma, odnosno standarda, čak i kada je on obezbijeđen u skladu sa standardima i smjernicama Agencije..

U komentarima, Komisija je dala svoje jedinstveno mišljenje o:

- ispunjenosti i djelimičnoj ispunjenosti standarda, odnosno njegovih kriterijuma,
- mjeri usklađenosti organizacione jedinice i planirane realizacije studijskih programa sa važećim standardima, nacionalnim dokumentima i dokumentima Evropskog prostora visokog obrazovanja,
- potrebi za dodatnim objašnjenjima,
- korekcijama koje je potrebno pripremiti i korekcijama koje je potrebno izvršiti,
- rokovima za korekcije,
- prednostima i nedostacima ispunjenosti određenih standarda, odnosno kriterijuma,
- svim ostalim pitanjima koja se tiču ocjene ispunjenosti standarda, odnosno kriterijuma.

STANDARD 1. USTANOVA VISOKOG OBRAZOVANJA					
KRITERIJUMI:					
Ustanova koja planira da realizuje studijski program treba da ima status regulisan u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju.					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
1.1. Osnovni podaci o osnivanju i razvoju ustanove (datumi i odluke, promjene u organizaciji i radu).					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
Komentar/ostvrt/preporuke:					
Komentar: <i>Dostavljen dopis Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta Crne Gore, o finansiranju studijskog programa Konzervacija i restauracija za dvije školske godine u iznosu od 140.000.00 eura.</i>					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
1.2. Interna organizaciona struktura (jedinice I drugi oblici organizacionih cjelina I djelatnosti ustanove sa kratkim opisom sastava I funkcija), uključenost eksternih članova (studenti, poslodavci i ostali) u upravljačkim strukturama I njihova uloga I doprinos.					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
Komentar/ostvrt/preporuke:					
Komentar: <i>Interna organizaciona struktura Fakulteta likovnih umjetnosti Univerziteta Crne Gore jasno je prikazana, opisane su jedinice organizacionih cjelina i djelatnost ustanove sa opisom sastava i funkcija, uključujući i učešće studenata u upravljačkoj strukturi prekostudentskog vijeća. Ispunjenost ovog uslova pokazuje posljednja reakreditacija Fakulteta iz 2017. godine na kome su reakreditovana i tri postojeća studijska programa.</i>					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
1.3. Organi upravljanja i rukovođenja ustanovom i organizacionim cjelinama: tijela, njihova uloga i postupak izbora.					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
Komentar/ostvrt/preporuke:					
Komentar: <i>Organi upravljanja i rukovođenja ustanovom, njihova tijela i organizacijske cijeline jasno su navedeni uz šematski prikaz organizacijske strukture. Takođe je i vrlo detaljno opisana njihova odgovornost, djelokrug rada kao i postupci njihovog izbora.</i>					

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
1.4. Pregled djelatnosti ustanove					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i></p> <p>Komentar: Univerzitet-Fakultet likovnih umjetnosti, kao ustanova djeluje bazično u području visokog obrazovanja iz područja slikarstva, vajarstva i primijenjene grafike. Uz četiri predviđene oblasti djelovanja: nastavnu, umjetničko-istraživačku, naučno-istraživačku i stručni rad, te osnovan Centar za umjetnička istraživanja, Galeriju i radne timove, operativno je sposoban za postojeće i novi studijski program. U svom proširenom kontekstu djelovanja predviđa i ustrojstveno omogućuje interdisciplinarnu saradnju (Prirodno-matematički, Metalurško-tehnološki i Arhitektonski fakultet), što zajedno sa standardno ustrojenom administrativnom službom, predstavlja odgovarajuću bazu djelatnosti i djelovanja ustanove za formiranje predloženog studijskog programa. Fakultet je "nastao transformacijom Kulturološkog fakulteta, koji je formiran 1981.g. i koji je obrazovao kadrove iz oblasti konzervacije i restauracije."</p> <p>Preporuka: Hijerarhijska grana slijeda organizacijske šeme FLU, od dekana prema prodekanu za nastavu i dalje preko šefova studijskih programa, rukovodioca master studija, pravne službe, računovodstva, pa do studentskih službi, djeluje na opterećenije u ovoj šemi, te predstavlja moguću slabost proširenjem djelatnosti na studijski program Konzervacije i restauracije. Dodatne prodekanske funkcije (kvaliteta, poslijediplomski, poslovanje...) omogućile bi učinkovitije funkcioniranje FLU.</p>					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
1.5. Pregled integriranih funkcija i djelatnosti na ustanovi.					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i></p> <p>Komentar: Univerzitet-Fakultet likovnih umjetnosti je prihvatio sugestije i uglavnom dao cjelovitiji pregled integriranih funkcija i djelatnosti na ustanovi.</p>					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
1.6. Misija, vizija i glavne strateške ciljeve ustanove koje ustanova nastoji da ostvari preko svojih studijskih programa, mogućnost izapošljavanja svršenih studenata, međunarodne saradnje, naučno-istraživačke djelatnosti, odnosno umjetnosti i kulture, brige o studentima, obezbjeđenja kvaliteta, poslovanja itd.					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

Misija, vizija i glavni strateški ciljevi koje Fakultet likovnih umjetnosti nastoji da ostvari preko svojih postojećih studijskih programa, kao i misija, vizija i glavni strateški ciljevi koje nastoji da ostvari u okviru novog studijskog programa Konzervacija i restauracija jasno su predstavljeni u akreditacionom materijalu, kao i plan i mogućnost zapošljavanja svršenih studenata, međunarodne saradnje, naučno-istraživačke djelatnosti, odnosno umjetnosti i kulture.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

1.7. Poseban značaj i specifičnosti ustanove u obrazovnom, istraživačkom i umjetničkom radu.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

Komisija je, naročito u neposrednom kontaktu, prilikom posjete FLU, stekla jasan uvid u poseban značaj i specifičnosti ustanove u obrazovnom, istraživačkom i umjetničkom radu. Uz dopune u pisanoj formi, koje su dostavljene kao odgovor na preporuke i pitanja, dobija se cjelovita i afirmativna slika.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.8. Strategijaiaktivnostizaobezbjeđenjekvalitetaobrazovanja, istraživanja, odnosnumjetničkograda, stalnatijelakojasebavepodručjemobezbjeđenjekvaliteta, stepenimplementacijedokumentazaobezbjeđenjekvaliteta (postojanjedokumentaiprocjenaefekatanjihoveprimjeneuprethodnihpetgodina.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

Funkcionisanje programa unutar sistema ECTS bodova prvi je kriterijum osiguranja prihvaćenog standarda kvaliteta, ostvaruje mogućnost uključivanja u programe mobilnosti i ostvarivanje saradnje u kontekstu evropskog prostora visokog obrazovanja, interdisciplinaran je, ostvaruje saradnju sa ključnom institucijom za zaštitu spomenika, baziran na analizi potreba tržišta rada, postoje tijela i prihvaćen protokol akreditacije, samoevaluacije (svake godine) i reakreditacije (svakih 5 godina).

Uspostavljen je model osiguranja kvaliteta od internog nivoa do spoljašnjeg vrednovanja (interna i eksterna samoevaluacija).

"Univerzitet Crne Gore je prepoznao potrebu izrade standarda kvaliteta za instituciju, a u skladu sa Evropskim prostorom visokog obrazovanja, odnosno sa dokumentom pod nazivom Standardi i smjernice za obezbjeđivanje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG). Monitoring i sistem kvaliteta je naveden kroz organizacionu strukturu i procedure obezbjeđenja Sistema kvalitetana Ustanovi, u okviru organizacione šeme

Univerziteta u kojoj funkcioniše i Centar za unapređenje kvaliteta, kroz dva stalna odbora – stručna tijela."

Standardi kvaliteta i mehanizmi njenog osiguranja su jasno definisani i provedivi.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

1.9. Opšti stav o međunarodnoj uporedivosti ustanove, njene organizacione strukture i djelatnosti (međunarodne ustanove).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

Struktura i organizacija FLU je takva da nema prepreke međunarodnoj saradnji. Sklopljeni su bilaterarni sporazumi sa 13 kompatibilnih institucija. Sistem studiranja usklađen je s Bolonjskom deklaracijom koja omogućava uporedivost studijskih programa te međunarodnu mobilnost studenata, akademskog i administrativnog osoblja koje se i ostvaruje kroz program Erasmus+. U tu svrhu Fakultet koristi univerzitetske administrativne resurse koji mu stoje na raspolaganju.

Fakultet likovnih umjetnosti Univerzita Crne Gore po svojoj strukturi i djelatnosti u potpunosti je uporediv sa sličnim fakultetima sa evropskih prostora. Postojeća tri studijska programa u ovakvom obliku postoje na većini evropskih fakulteta. Planirani studijski program konzervacije i restauracije, takođe je logično lociran na ovom fakultetu kao osnivačkom, što je ustaljena praksa na najvećem broju fakulteta centralne i istočne Evrope gdje se program za konzervaciju i restauraciju uvijek tradicionalno izučavao na umjetničkim fakultetima ili akademijama umjetnosti.

STANDARD 2. STRUKTURA STUDIJSKOG PROGRAMA I KONCEPCIJA ZA REALIZACIJU STUDIJA

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.1. Ciljevi studijskog programa

- Akademaska klasifikacija (akademske ili primijenjene studije) i obrazloženje pripadnosti nivou visokog obrazovanja u okviru Crnogorskog kvalifikacionog okvira (u daljem tekstu: CKO) i usklađenosti sa Evropskim kvalifikacionim okvirom (u daljem tekstu: EKO);
- Ciljevi studijskog programa i njihova usklađenost sa osnovnim ciljevima ustanove;
- Formalna usklađenost ciljeva programa sa njegovom klasifikacijom i nivoom u CKO-u.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

*Crna Gora je sprovela proces usklađivanja Crnogorskog okvira kvalifikacija (COK) sa Evropskim kvalifikacionim okvirom EQF-om (EKO) 2014. godine. Crnogorski okvir kvalifikacija povezan je i usklađen sa Evropskim okvirom, a time posredno i sa nacionalnim okvirima kvalifikacija drugih evropskih zemalja. Studijski program konzervacije i restauracije (master) usklađen je s nivoima Crnogorskog kvalifikacionog okvira (CKO) kao i sa Evropskim kvalifikacionim okvirom (EKO).
Ciljevi studijskog programa su jasno i detaljno navedeni i podudaraju se sa ciljevima ustanove.*

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.2. Ishodi učenja studijskog programa

- Ishodi učenja su dostupni zainteresovanim stranama, primarno nastavnicima i studentima;
- Planirani ishodi učenja su uporedivi sa Dablinskim deskriptorima;
- Postoji mogućnost za provjeru ishoda učenja u okviru internog sistema obezbjeđenja kvaliteta;
- Ishodi učenja će biti dostupni, realni i odražavati napredak u datoj oblasti;
- Ishodi učenja će omogućiti razvijanje saradnje sa relevantnim stranama.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

2.2.a Ishodi učenja novopredloženog studijskog programa dostupni su i navedeni kroz sljedeće odrednice:

Ishodi učenja:

Po završetku studijskog programa student će biti sposoban da:

- Procijeni izražajne mogućnosti likovnih (slikarskih, grafičkih, vajarskih, intermedijalnih) tehnika i postupaka, savremenih vizuelnih formi, fotografije i novih medija;
- Kategorije istorijsko-umjetničke epohe, stilove i pravce, glavne teorijske principe i konvencije u zaštiti kulturne baštine;
- Klasifikuje osnovne uzroke devastacionih procesa u kulturnoj baštini;
- Sprovede dijagnostičke analize predmeta kulturne baštine koristeći znanja iz hemije, fizike i biologije;
- Sprovede osnovne konzervatorske istraživačke metode i procese u cilju zaštite kulturne baštine;
- Predloži adekvatne materijale i metode za rješavanje konzervatorskih problema na osnovu analize rezultata konzervatorskih istraživanja;
- Primijeni osnovne likovne i konzervatorske tehnike i materijale u cilju preventivne zaštite, konzervacije i restauracije kulturne baštine
- Predloži adekvatne uslove čuvanja i izlaganja predmeta kulturne baštine;
- Formira stručnu konzervatorsku dokumentaciju, u cilju evidentiranja primijenjenih konzervatorskih procesa na predmetu kulturne baštine;
- Primijeni etičku i ekološku odgovornost u procesu konzervacije i restauracije.

Završene osnovne studije predstavljaju osnovu za nastavak obrazovanja na poslijediplomskim master studijama. Prema standardima i uputstvima Evropske mreže za edukaciju konzervatora i restauratora ENCoRE (European Network for Conservation-Restoration Education) za samostalno izvođenje i vođenje radova u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti zahtijeva se završen i drugi nivo obrazovanja – poslijediplomske master studije (dakle, ukupno 300 ECTS kredita).

2.2..b Planirani ishodi učenja su usporedivi sa Dablinskim deskriptorima

Dablinski deskriptori postavljaju ishode učenja u tri ciklusa; prvostepeni (baccalaureus, prvi univerzitetski ciklus), drugostepeni (magistar, drugi univerzitetski ciklus) i trećestepeni (doktor nauka ili umjetnosti) treći univerzitetski ciklus, što ovaj program slijedi.

Njihova razrada u pet dimenzija/kategorija (znanje i razumijevanje, primjena znanja i razumijevanja, zaključivanje i rasuđivanje, komunikacija i vještine učenja) je takođe prisutna u koncepciji ovog programa, ali se manje jasno očituje i gradira kroz silabuse i ishode učenja kojima doprinose predloženi predmeti na osnovnim i master studijima.

2.2..c Postoji mogućnost za provjeru ishoda učenja u okviru internog sistema osiguranja kvaliteta

Omogućeno je kroz internu samoevaluaciju na kraju svake godine i eksternu evaluaciju svake tri godine i kroz jasan sistem kriterijuma za ocjenu.

2.2..d Ishodi učenja će biti dostupni, realni i odražavati napredak u datoj oblasti

Kroz predviđene mehanizme kontrole kvaliteta ovaj uslov može se ispuniti.

2.2..e Ishodi učenja će omogućiti razvijanje saradnje sa relevantnim stranama

Iz svega navedenog zaključujemo da su ishodi učenja usuglašeni i doprinose dobroj saradnji i razvijanju iste od svih uključenih relevantnih strana.

Preporuka:

Ishode učenja za široko postavljen modul Konzervacija i restauracija skulpture i arheoloških materijala, postaviti preciznije za svaku vrstu materijala, te još jasnije definisati i detaljnije postaviti oblike saradnje u provođenju prakse.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.3. Usaglašenost ishoda učenja sa ciljevima studijskog programa

- Ciljevi programa će se sistematski sprovesti u praksi. Postoje informacije o tome kako svaki predmet ili modul doprinosi ostvarenju ciljeva studijskog programa;
- Svi predmeti ili moduli opisani u "priručniku za predmete/module" studijskih programa sadrže informacione liste, koje su dostupne zainteresovanim stranama (prvenstveno studentima i nastavnicima);
- Postoji jasan opis znanja, vještina i kompetencija, koji se od studenata očekuje da steknu nakon odslušanijih pojedinih predmeta na studijskom programu;
- Ishodi učenja su jasni i razumljivi za nastavnike i studente.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	----------	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

U akredicionom materijalu predočeni su ciljevi studijskog programa, svi predmeti opisani u kartonima predmeta sadrže informacione liste, dostupne zainteresovanim stranama, u njima postoji jasan opis znanja, vještina i kompetencija, koji se od studenata očekuje da steknu nakon odslušanijih pojedinih predmeta. Ishodi učenja su jasni i razumljivi za nastavnike i studente.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

2.4. Perspektive na tržištu rada, praktični značaj i profesionalne potrebe za studijskim programom

- Postoji tražnja na tržištu rada za diplomcima koji posjeduju kompetencije planirane ishodom učenja na studijskom programu ili se očekuju takvi trendovi u srednjem roku;
- Urađena procjena potreba tržišta rada i u skladu sa tim planiran broj upisanih studenata na studijskom programu;
- Kompetencije dozvoljavaju diplomiranim studentima da rade u području rada koje je usklađeno sa stečenom kvalifikacijom;
- Studijski program je povezan sa profesionalnom praksom (praktični zadaci, projekti, rad kod poslodavca tokom studija).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno		Djelimično ispunjeno	X	Nije ispunjeno	
-----------	--	----------------------	---	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Preporuka:

Iako Institucija u dopuni (u odgovorima na pitanja Komisije) daje nove i bitne informacije koje ukazuju na drugačije potrebe tržišta, na uključivanje privatnog sektora, „čime se otvara široko polje potreba za stručnim kadrovima konzervatorsko-restauratorske struke“, kao i mogućnosti učešća evropskih fondova u finansiranje velikih projekata, Komisija i dalje ima stav da ove studije nisu isplative i dugoročno održive. Podaci koji su dati u studiji, dokumentu Ministarstva kulture „Informacije o kadrovskim kapacitetima organa i ustanova koje se bave zaštitom i očuvanjem kulturne baštine“ ne idu u prilog inicijativi za otvaranje studijskog programa.

Ipak, vodeći se stavom da se pitanje zaštite kulturnih dobara ne treba sagledavati kroz vizuru isplativosti, kao i da mora biti državni prioritet par ekselans, a imajući u vidu spremnost države da finansira otvaranje studijskog programa, prethodna negativna procjena Komisije postaje irelevantna, barem za period dok potrebe za kadrovima budu trajale.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.5. Prijavlivanje i uslovi za upis na studijski program

- Procedure za upis na studijski program su regulisane, strogo se primjenjuju, transparentne su u pogledu Kriterijum za ocjenjivanje kvaliteta i omogućavaju ostvarenje planiranih ishoda učenja;
- Planirani uslovi za upis obezbjeđuju da kandidati posjeduju potrebne kompetencije za nesmetan nastavak formalnog obrazovanja;
- Svi kandidati su jednako tretirani;
- Procedure su jasne i dostupne za sve zainteresovane kandidate;
- Obezbiđeni su uslovi za upis planiranog broja studenata;
- Postignuti nivo obrazovanja neophodan za upis;
- Dodatni uslovi za upis kandidata koji uzimaju u obzir rezultate postignute u prethodnom školovanju i rezultate postignute na prijemnom ispitu, odnosno ispitu za provjeru znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata za upis;
- Transparentnoocjenjivanje kod provjera za upis

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

Procedura upisa je jasno definisana i dostupna za sve kandidate. Poslednjim izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju Crne Gore, usvojenim juna 2017. godine, između ostalog je navedeno da su osnovne i master studije na javnim ustanovama visokog obrazovanja, besplatne, počev od 2017/2018. studijske godine za osnovne studije. Studije II ciklusa, odnosno master studije po reformisanom modelu, su besplatne počev od 2020/2021. godine.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.6. Nastavni plan

- Nastavni plan i program moraju biti planirani tako da omogućavaju postizanje ishoda učenja za vrijeme predviđeno za završetak studija;
- Povezanost sadržaja kurikuluma sa zahtjevima struke;
- Sadržaj nastavnog plana je javno dostupan u priručniku i na web stranici ustanove;
- Studenti su, na početku nastave, upoznati sa predmetima kroz informacioni paket za sve predmete;
- Cjelishodnost predmeta u odnosu na njihov broj (dobra zastupljenost), raspored na nivoima studija, pripadnost akademskom/primijenjenom studijskom programu i podjela na grupe teorijskih, naučnih i dr. predmeta.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Preoruke:

Sadržaj nastavnog plana je javno dostupan u priručniku i na web stranici ustanove, a studenti su na početku nastave upoznati sa predmetima kroz informacioni paket sa svim predmetima. Postoji povezanost kurikuluma sa zahtjevima struke, ali ne u potpunosti.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.7. Analiza metodike nastave

- Sve obrazovne metode, didaktička sredstva, rad u laboratoriji i seminari jasno su istaknuti u okviru informacionog paketa za sve predmete.
- Koriste se različiti načini realizacije nastave;
- Fleksibilno se koristi niz pedagoških metoda;
- Načini realizacije nastave i korišćene pedagoške metode se redovno procenjuju i prilagođavaju.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

Koriste se različiti načini realizacije nastave, koji se redovno procenjuju i prilagođavaju. Sve obrazovne metode, didaktička sredstva, rad u laboratoriji i seminari su jasno istaknuti u okviru informacionog paketa za sve predmete, ali je isti potrebno ujednačiti u silabusima. Preporuka je ujednačiti gradiranje ocjena u silabusima, prema Pravilniku o vrednovanju

rada studenata, član 35, Ocjenjivanje. Obratiti pažnju na procentualnu zastupljenost određenih ispitnih aktivnosti, koja ne bi trebalo u pojedinačnoj aktivnosti da sadrži više od 40%, jer bi u tom slučaju student položio već sa seminarskim radom ili domaćim zadatkom. Neujednačen procenat se javlja gdje vježbe sadrže 80% ispitne aktivnosti, dok je za završni ispit ostavljeno samo 10%. U tabeli gradiranja ocjena je navedeno da je za ocjenu E (6) potrebno od 50-60 poena, dok u rečenici iznad stoji da je za prolaz potrebno 51 poen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.8. Ispiti (koncepti organizacija)

- Broj, vrsta i organizacija provjere znanja i završnog ispita suplaniranih kod podrške ostvarivanj eplaniranih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija;
- Studentima je obezbijeđeno dovoljno vremena da se pripreme za provjere znanja i završne ispite;
- Oblik ispita i završnog ispita su istaknuti u informacionom paketu za svaki predmet/modul;
- Studenti su informisani o zahtjevima na ispitu, koji su u skladu sa obrazovnim ciljevima predmeta/modula;
- Organizacija ispita ne utiče na produžetak vremena studiranja;
- Kriterijum za ocjenjivanje i za ocjenjivanje su transparentni za nastavnike i studente i garantuju postizanje ishoda učenja;
- Završetak ciklusa studijskog programa je jasno definisan (teza ili drugi individualni zadatak).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	----------	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

U dijelu VII. Vrednovanje rada studenta, je istaknut broj, vrsta i organizacija provjere znanja i završnog ispita. Podržavaju ostvarivanje planiranih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija. Studentima je obezbijeđeno dovoljno vremena da se pripreme za provjere znanja i završne ispite. Oblik ispita i završnog ispita su istaknuti u informacionom paketu za svaki predmet/modul. Studenti su informisani o zahtjevima na ispitu, koji su u skladu sa obrazovnim ciljevima predmeta/modula. Organizacija ispita ne utiče na produžetak vremena studiranja. Kriterijum za ocjenjivanje je neophodno ujednačiti i podesiti prema pravilima. Završetak ciklusa studijskog programa je jasno definisan (teza ili drugi individualni zadatak).

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.9. Nastava, učenje i ocjenjivanje orijentisano na studenta - student u centru obrazovnog procesa

- Postoje realne razlike kod studenata i njihovih potreba u toku studija;
- Postoje fleksibilni putevi učenja;
- Razvija se osjećaj autonomije kod studenta;
- Obezbijeđene su adekvatne smjernice i podrška nastavniku;
- Promoviše se uzajamno poštovanje odnosa student-nastavnik;
- Postoje odgovarajuće procedure za postupanje po primjedbama studenata.

- Nastavnici su upoznati sa postojećim metodama provjere znanja i ispitivanja i imaju institucionalnu podršku u razvoju ovih vještina u svojoj oblasti;
- Kriterijum za ocjenjivanje i načini provjere znanja, kao i Kriterijum za ocjenjivanje za postignutu ocjenu unaprijed su objavljeni;
- Ocjena pokazuje studentima u kojoj mjeri su postigli željene ishode učenja;
- Studenti dobijaju povratne informacije i, ako je potrebno, koriste konsultacije o procesu ocjenjivanja;
- Gdje je to moguće, ocjenjivanje vrši više od jednog nastavnika;
- Kod uslova za ocjenu uzimaju se u obzir eventualne olakšavajuće okolnosti;
- Ocenjivanje je konzistentno, primenjuje se za sve studente i sprovodi u skladu sa objavljenim pravilima;
- Predviđena je formalna procedura za studentske žalbe.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Preporuka:

U dijelu XI. Završne odredbe je navedeno da Pravila studiranja na osnovnim studijama koja su važila do 26.02.2015. g. br. 08-581, ne važe više i ista se kako je naznačeno često mijenjaju a njihov prestanak važenja je objavljen u Biltenu Univerziteta Crne Gore, ali nije precizno navedeno koja su nova važeća pravila, i uvid u ista kroz navedeni Bilten UCG: br.465, Bilten UCG: 466, Bilten UCG: 502. Ostale formalne procedure su navedene.

**STANDARD 3.
RESURSI**
KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

3.1. Osoblje angažovano na realizaciji studijskog programa

- Sastav i stručnost nastavnika treba obezbijediti postizanje očekivanih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija;
- Istraživanje i razvojne aktivnosti zaposlenih su takve da obezbjeđuju postizanje planiranog nivoa obrazovanja;
- Mogućnosti za budući razvoj zaposlenih su definisane i dostupne;
- Planirane su organizacija i osoblje ustanove za obavljanje: administrativno-pravnih poslova, računovodstvenih poslova, tehničkih i higijenskih poslova, funkcionisanja studentskih servisa (studentske službe, biblioteke IT podrške).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Preporuke:

Dostavljene biografije predavača, kao i njihovo opterećenje u nastavnom procesu. Studijski program zapošljava 84% nastavnika koji imaju ugovor o radu na punom radnom vremenu na UCG. Od njih je samo jedan zaposleni stručnjak za konzervaciju-restauraciju. Komisija smatra da je samo jedan zaposleni stručnjak za Konzervaciju i restauraciju sa diplomom te struke, dok su ostali navedeni predavači iz drugih srodnih oblasti, ali ne i konzervacije i restauracije.

U akreditacionom materijalu, u Spisku priloga, kao Prilog 5 navedena je „Lista angažovanih profesora“. Preporuka Komisije je da se u ovaj dio doda (intergriše kao dio materijala za akreditaciju) dokument koji je Komisija dobila kao dopunski pod nazivom. „Biografije i reference profesora“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

3.2. Finansiranje i infrastrukturni resursi

- Obezbjedeana je finansijska održivost programa;
- Infrastruktura (sale, laboratorije, biblioteke...) i njihovo korištenje ispunjava kvalitativne i kvantitativne zahtjeve;
- Jasno je definisana saradnja na osnovu koje ustanova koristi infrastrukturu drugih (spoljnih) partnera za obuku i obrazovanje studenata;
- Ustanova je u stanju da reaguje na probleme, rješava finansiranje, obezbjeđuje osoblje i upisuje potreban broj studenata.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

Dostavljen dopis Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta Crne Gore, o finansiranju studijskog programa Konzervacija i restauracija za dvije školske godine u iznosu od 140.000.00 eura.

STANDARD 4. UPRAVLJANJE KVALITETOM

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

4.1. Obezbjedenje kvaliteta

- Ustanova posjeduje dokumenta i instrumente za obezbjeđenje kvaliteta nastave, istraživanja i umjetničkog rada ustanove;
- Sistem obezbjeđenja kvaliteta je osmišljen kako bi obezbijedio kontinuirano poboljšanje studijskog programa;
- Sistem obezbjeđenja kvaliteta omogućava da se otkriju propusti u postizanju obrazovnih ciljeva, da se provjeri da li su postavljeni ciljevi dostižni, pripreme i sprovedu odgovarajuće mjere za ispravljanje propusta i poboljšanje;
- Sistem obezbjeđenja kvaliteta ima jasno definisane odgovornosti, uključuje studente i druge zainteresovane strane.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komentar:

Postoji osmišljen sistem obezbjeđenja kvaliteta, kako bi se omogućilo kontinuirano poboljšanje studijskog programa.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
4.2. Instrumenti, metode i rezultati					
<ul style="list-style-type: none"> Koriste se metode i instrumenti da bi se kvalitet studijskog programa održavao i razvijao. Oni su dokumentovani i redovno se kontrolišu primjenom: mehanizmi obezbjeđenja kvaliteta (samoevaluacije i analiza i ocjena samoevaluacije), i instrumenata obezbjeđenja kvaliteta (standarda i indikatora); Dobijeni podaci se ocjenjuju kao dio sistema za obezbjeđenje kvaliteta. Oni pružaju potrebne informacije i dozvoljavaju izvođenje zaključaka; Ako je studijski program uspješno završen, bez obzira da li su kontrole bile aktivne u toku studija, provjerava se ocjena diplomiranih studenata o studijskom programu i njihovo zapošljavanje nakon studija. Ti zaključci dozvoljavaju da slabosti budu prepoznate i ispravljene. 					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
Komentar/ostvrt/preporuke:					
<p>Komentar: Postoje instrumenti i metode koje se koriste kako bi se poboljšao kvalitet studijskog programa. Planirano je da se redovno dokumentuju i kontrolišu primjenom različitih mehanizama, samoevaluacije i analiza, kao i ocjena samoevaluacije, kroz obezbjeđenje kvaliteta standarda i indikatora.</p>					
STANDARD 5. DOKUMENTACIJA					
KRITERIJUMI:					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
5.1. Pravila o studiranju					
<ul style="list-style-type: none"> Ustanova raspolaže svim važnim propisima za studijski program sa ključnim pravilima za upis, tok studija i završetak programa. 					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
Komentar/ostvrt/preporuke:					
<p>Komentar: Fakultet likovnih umjetnosti raspolaže najvažnijim propisima koji se tiču pravila za upis, tok studija, kao i završetka studijskog programa Konzervacija i restauracija.</p>					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
5.2. Diploma i dodatak diploma					

<ul style="list-style-type: none"> Izdavanje dvojezične diplome (crnogorski/engleski jezik) sa dodatkom diplome je obavezno; Dodatak diplome pruža informacije o studijskom programu i planiranim ishodima učenja. 					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
<i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i> Komentar: <i>Omogućeno je izdavanje dvojezične diplome (crnogorski / engleski jezik) sa dodatkom diplome. Dodatak diplome pruža tačne informacije o studijskom programu i planiranim ishodima učenja.</i>					
STANDARD 6. UPOREDNI PRIMJERI DOBRE PRAKSE					
KRITERIJUMI:					
Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban					
6.1. Primjeri uporedivih implementiranih studijskih programanad drugim ustanovamavisokog obrazovanja					
<ul style="list-style-type: none"> Uporedivost se odnosi na: <ul style="list-style-type: none"> Stepen usaglašenosti ciljeva studijskog programa Stepen usaglašenosti ishoda učenja studijskog programa Stepen usaglašenosti kurikuluma studijskog programa 					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
<i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i> Komentar: <i>Komisiji za akreditaciju su priložena četiri primjera uporedivih implementiranih studijskih programa sa drugih ustanova visokog obrazovanja evropskog obrazovnog prostora, prijesvega iz neposrednog okruženja. Svaki od studijskih programa predstavljen je tabelarnom ilustracijom kurikuluma, gdje se, sa izuzetkom Instituta u Firenci čiji su podaci šturi, može zaključiti da je kurikulum predloženog studijskog programa u velikoj mjeri usaglašen sa kurikulumima navedenih studijskih programa. Osim tabelarnog predstavljanja kurikulumu (lista predmeta), dodatno su priloženi I podaci o ciljevima i ishodima učenja studijskih programa. Komisija je izvršila poređenje sa navedenim studijskim programima i zaključila da predloženi studijski program posjeduje visoki stepen usaglašenosti i sa ciljevima i ishodima učenja navedenih uporedivih studijskih programa.</i>					

III AKREDITACIONI STAV

Komisije predlaže Agenciji sljedeći akreditacioni stav:

1. Prihvatanje zahtjeva za akreditaciju za puni akreditacioni period
Obrazloženje: Preporuka: Komisija prihvata zahtjev za akreditaciju za puni akreditacioni period uz napomenu da je neophodno da nadležni za studijski program Konzervacija i restauracija, FLU Cetinje, ispoštuju sve preporuke Komisije iz priloženog izvještaja.
Preporuke za unapređenje kvaliteta: Preporuka: Komisija je mišljenja da je broj od osam studenta po godini preveliki i da bi zadovoljavajući broj mogao biti manji.
2. Odbijanje zahtjeva za akreditaciju

KOMISIJA

Predsjednik/ca



(potpis)

Član/ica



(potpis)

Član/ica



(potpis)

Članica



(potpis)

Član/ica



(potpis)

Datum _____